

Zwemmen bij volle maan

Soms stuit een onderzoeker geheel onverwacht op iets nieuws dat niet direct met zijn eigen vakgebied te maken heeft. Het overkwam fysicus Hans van Haren, die tijdens metingen aan de waterbeweging in de Atlantische Oceaan vreemde, verticale patronen in zijn grafieken zag opduiken.

Experiment NL, een uitgave van NWO in samenwerking met Quest (oktober 2008)

DOOR: MANON LATERVEER – DE BEER

Vanwege de afwijking van de gebruikelijke horizontale richting waarin zwevende deeltjes met het water meebewegen, concludeerde de onderzoeker dat het hier om iets anders ging, namelijk levende, microscopische diertjes. Volgens de metingen op diepten tussen 800 en 1.400 meter zwom het plankton met een bepaalde regelmaat en in totale duisternis op en neer. Zo'n zwempatroon (verticale migratie) is bij plankton geen onbekend verschijnsel, maar het is nog nooit zo precies buiten het bereik van zon- of maanlicht aangetoond. Verbazingwekkend is dat de diertjes vooral bij volle maan actief blijken te zijn. Wat hen beweegt om juist dan op reis te gaan is nog onduidelijk. Mogelijk beschikken ze over een biologische klok, afgestemd op het ritme van de maan. Dat zou alleen kunnen als het plankton in een eerder levensstadium ondieper heeft geleefd om het maanritme bij zichzelf te kunnen programmeren.

Dr. J.J.M. van Haren, dr. J.J.M. werkt bij het Koninklijk Nederlands Instituut voor Zeeonderzoek NIOZ, Texel, afdeling Fysische Oceanografie.